

Zagreb, 11. lipnja, 2010.

Komentari Mreže mladih Hrvatske na Nacrt prijedloga Zakona o organizacijama civilnog društva koje djeluju za opće dobro

Mreža mladih Hrvatske, krovna organizacija mladih u Republici Hrvatskoj koja okuplja 55 organizacija mladih i za mlade iz cijele Hrvatske, zastupljena u **Savjetu za razvoj civilnog društva i Savjetu za mlade Vlade Republike Hrvatske** te članica najveće pan-europske platforme organizacija mladih - Europskog forum mladih, putem pisanih komentara želi doprinijeti izradi i usvajanju zakona koji će na adekvatan način regulirati područje djelovanja organizacija koje djeluju za opće dobro, doprinijeti stvaranju poticajnog okružja za razvoj civilnog društva te koji će jačati načela transparentnosti, participativnosti, pravednosti i odgovornosti. Treba naglasiti kako su ovi komentari i prijedlozi, iako su do neke mjere uvjetovani činjenicom da je pozicija Mreže mladih Hrvatske bitno definirana njenom ulogom krovne organizacije čija je misija reprezentacija sektora mladih, teže postizanju cjelovitog (holističkog) pristupa koji vodi računa o dobrobiti civilnog društva u cjelini, jačanju partnerstva između OCD-a i tijela javne vlasti i izgradnji mehanizama aktivnog sudjelovanja što većeg broja građana/ki u procesima donošenja odluka.

1. Opći komentari i primjedbe na tekst Nacrta

Prije svega, Mreža mladih Hrvatske želi pohvaliti inicijativu Zakonodavca da se ovakvo važna pitanja, kao što je reguliranje djelovanja organizacija koje djeluju za opće dobro, njihovo formalno-pravno razdvajanje od organizacija koje djeluju isključivo u interesu korisnika/članova te uvjeta njihova rada i funkcioniranja, riješi na zakonodavnoj razini. Također, smatramo kako Nacrt na kvalitetan način obrazlaže logiku državne intervencije, donoseći prilično dobru analizu razvoja javnog sustava finansijskih potpora OCD-a od osnutka RH pa do danas, pregled zakonodavnih rješenja u većem broju europskih država kojim se ovo područje regulira te pregled dosad donesenih pravnih akata u Republici Hrvatskoj, bitnih za područje koje ovaj Zakon teži

regulirati. Također, želimo pohvaliti kako jasnoću i jednostavnost jezika kojim je Nacrt pisan (čime postaje razumljiviji samim adresatima, time smanjujući prostor za pravnu nesigurnost), tako i vrlo transparentan i otvoren proces provedbe konzultacija o samom tekstu Nacrta, koji treba poslužiti kao primjer kvalitetne provedbe **Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata**. Također, Mreža mladih Hrvatske izuzetno pozdravlja praksu naknadne dostave izostavljene natječajne dokumentacije prilikom predaje zahtjeva organizacije za upis u Registar (članak 9., stavak 2). Smatramo da takva praksa treba biti uspostavljena prilikom svih procedura prijave, kako projektnih i programskih potpora putem natječaja tijela državne uprave i lokalne i regionalne samouprave, tako i prilikom zahtjeva za upis u slične registre, i/ili ispunjavanje sličnih pravnih zahtjeva koji se stavljaju pred OCD-e. U praksi se susrećemo sa situacijama da velik broj kvalitetnih građanskih inicijativa ne ugleda svjetlo dana zbog administrativnih barijera koje im onemogućavaju ili osjetno otežavaju pristup financiranju i/ili utjecaj na procese donošenja odluka. Smatramo da je rok od 15 do 30 dana za naknadnu dostavu izostavljene natječajne dokumentacije razuman jer neće bitno ugroziti dinamiku provedbe upravno-pravnih postupaka, a potencijalno će omogućiti kvalitetnim inicijativama/projektima/organizacijama civilnog društva da ostvare zaslužene povlastice ili potpore. Napose, upravo činjenica da je prijedlog ovog zakonodavnog rješenja dan na uvid zainteresiranoj javnosti u adekvatnom vremenskom roku, vjerujemo kako će određeni propusti, koje navodimo u nastavku ovog teksta bit korigirani i prevladani.

Općenite prigovore samom tekstu Nacrta možemo podijeliti u 5 kategorija:

- 1) Nejasna definicija područja državne intervencije;
- 2) Nejasna razina (obuhvata) utjecaja državne intervencije;
- 3) Upitnost kapaciteta JLRS, za adekvatnu provedbu Zakona, što može dovesti do neželjenih efekata i eksternih troškova;
- 4) Teleološka suprotstavljenost Zakonu o volonterstvu (NN 58/2007);
- 5) Pojedine mjere koje ovaj Nacrt predlaže nisu adekvatne problemu koji teže regulirati;
- 6) Nesuglasnost sa izradom još jednog registra udruga

Ad 1) Pozdravljamo načelo otvorene klauzule kojom se ostavlja otvoren prostor za upis organizacija koje djeluju i u drugim područjima, ne samo u područjima navedenim u članku 2., stavku 3. ovog Nacrta u Registar organizacija koje djeluju za opće dobro. Tim se načelom omogućava fleksibilna reakcija na novonastalu realnost na terenu, koju Zakonodavac, u

momentalnom trenutku izrade i donošenja ovog zakonskog rješenja ne može predvidjeti. Međutim, takav princip otvara prostor za upliv osjetne količine diskrecijske moći javnog tijela koje odlučuje o statusu organizacija koje se kandidiraju za upis u Registar. Takva diskrecijska moć, u slučaju da nije upotrijebljena na adekvatan način, može producirati osjetnu pravnu nesigurnost, kao i efekte koji su kontradiktorni duhu ovoga Zakona. Stoga, Mreža mladih Hrvatske u ovom području predlaže intervenciju u tekst zakonskog prijedloga koji će se temeljiti na dva načela:

- a) Uvođenja načela korisnika u definiranje vrsta organizacija koje mogu očekivati postizanje statusa organizacija koje djeluju za opće dobro. Smatramo kako organizacije koje rade s pojedinim skupinama korisnika (mladima, volonterima, osobama s invaliditetom) po svojoj definiciji djeluju u javnom (općem) interesu, kako u skladu s Ustavom RH, tako i drugim zakonskim i podzakonskim aktima te državnim strategijama. Smatramo da uvođenje takvog kriterija efekte ovog zakonodavnog rješenja može učiniti predvidljivijim, kako za same adresate, tako i za provoditelja samog Zakona.
- b) Uvođenje načela participacije stručnjaka iz OCD u postupku ocjenjivanja kandidature pojedinih organizacija kandidatkinja za upis u Registar. Svjesni rizika od sukoba interesa, zalažemo se daljnju sveobuhvatnu javnu raspravu o njegovom preciznom i rigoroznom određenju koje bi bilo prikladno svrhama i ciljevima ovog Zakona. U konkretnim prijedlozima nudimo naš prijedlog članka koji uređuje sukob interesa. Također smatramo kao bi uz na adekvatan način reguliranu participaciju stručnjaka iz civilnog društva mogla biti u većoj mjeri postignuta komplementarnost između teksta zakona, njegovih ciljeva i stanja na terenu (djelatnosti OCD-a).

Ad 2) Smatramo kako je članak 6. ovog Nacrta nedovoljan kako bi OCD-i, kao adresati ovog zakona mogli kvalitetno procijeniti opseg promjena, točnije državne intervencije koju će ovaj zakon donijeti. Ne specificira se jasno niti s kojim poreznim olakšicama i drugim povlasticama Zakonodavac računa, niti koje to povlastice Zakonodavac razmatra u procesu harmonizacije potrebnih pravnih akata radi postizanja ciljeva i svrha ovog zakona. Nadalje, stavak 3. istog članka nejasnim ostavlja utjecaj koji će na realokaciju financijskih resursa imati usvajanje i primjena ovog Zakona. Radi li se o preraspodjeli ukupne sume sredstava tijela državne i lokalne i područne samouprave kako bi se otvorio prostor za posebne natječaje namijenjene organizacijama upisanim u Registar, ili će se težiti osiguranju dodatnih sredstava? Odgovori na ta

i takva pitanje su izuzetno važni kao za same adresate, tako i za sve građane koji žele vrednovati kvalitetu ovog Nacrta. Također, **snažno preporučujemo** dodatno savjetovanje za zainteresiranom javnošću nakon što Zakonodavac izađe s preciznijom formulacijom ovog članka.

Ad 3) Povezano s prethodnom točkom, posebno velik prostor za neželjene efekte vidimo na lokalnoj razini gdje smatramo da, uslijed ogromne neujednačenosti u razvoju i kapacitetima JLRS postoji opasnost od nepromišljene i nekritičke realokacije resursa koja će ići na štetu malih organizacija civilnog društva i malih građanskih inicijativa, čiji je već sad glavni izvor financiranja lokalna razina. Vjerujemo da postoji opasnost da će se sredstva ionako ograničenih budžeta pojedinih JLRS-a namijenjenih organizacijama civilnog društva sliti prema onim organizacijama koje ostvare status organizacija za opće dobro. To smatramo gotovo izvjesnim ishodom ukoliko budu usvojene neke neadekvatne odredbe o imovinskom cenzusu (članak 3., stavak 1.), koje tvore nepotrebnu i nepravednu barijeru manjim organizacijama civilnog društva u ostvarenju statusa organizacija za opće dobro. Takav scenariji bi mogao imati katastrofalne posljedice za *grass-root* aktivizam, a posebice na sektor mladih, koji čini njegovu temeljnu bazu. U tom smislu, zalažemo se za:

- a) Izmjenu restriktivne odredbe kojom se određuje da samo one pravne osobe koje su obveznice vođenja dvojnog knjigovodstva mogu podnijeti zahtjev za upisom u Registar jer ne vidimo jasnu poveznicu između godišnjeg budžeta organizacija i sadržaja/kvalitete njihova rada. Takva mogućnost treba biti otvorena i onim organizacijama *koje nisu obveznice vođenja dvojnog knjigovodstva*, ali ga ipak odlučuju voditi;
- b) Sveobuhvatna rasprava, edukacija i upoznavanje jedinica lokalne i regionalne samouprave o sadržaju ovog Zakona, kao i o njegovoj provedbi na lokalnoj/regionalnoj razini koja će biti usklađena s **Kodeksom pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore s programima i projektima udruga, Nacionalnom strategijom stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva 2007. - 2011., Nacionalnim programom za mlade 2009.-2013.** te ostalim relevantnim pravnim aktima i državnim strategijama.

Napomena: Nipošto se ne protivimo inicijativi za transparentnijim, efikasnijim i efektivnijim trošenjem javnih sredstava od svih korisnika pa tako i OCD-a. Međutim, u ovom slučaju vidimo

da bez ostvarenja uvjeta navedenih pod a) i b) postoji bitan potencijal da ovaj Zakon postigne potpuno iznenađujuće i neželjene efekte.

Ad 4) Smatramo da bi ustrajanje na formulaciji o imovinskom cenzusu (članak 3., stavak 1.) moglo dovesti u pitanje teleološku usklađenost sa Zakonom o volonterstvu, čija je svrha poticanje građana i građanki na volonterski angažman i aktivno sudjelovanje u društvu. Smatramo da je entuzijazam volontera i volonterki snaga velikog broja manjih organizacija civilnog društva te da upravo ta činjenica jasno govori u prilog stvaranju "vidljive dodane društvene vrijednosti kojom se podiže kvaliteta života pojedinca i unaprjeđuje razvoj šire društvene zajednice" što je sadržajni kriterij "općeg dobra" kako ga u svom članku 1., stavku 1. definira ovaj Nacrt.

Ad 5) Čini nam se da se pojedine odredbe ovog Nacrta bitno neadekvatne problemu koje žele regulirati te da u pojedinim situacijama potpuno promašuju svoju svrhu.

Za početak, zabrinuti smo zbog situacije u kojoj se zakon koji treba regulirati područje rada organizacija koje djeluju na području općeg dobra predstavlja kao jedan od bitnih instrumenata borbe protiv korupcije. Iako izuzetno ohrabujemo takve napore Zakonodavca i smatramo da uvođenje pojedinih praksi u rad OCD-a u duhu kakvom ih predlaže ovaj Nacrt mogu doprinijeti ciljevima antikorupcijske strategije, brine nas opasnost po autonomiju rada civilnog sektora (koji se u nekoj literaturi naziva i „dobrovoljnim“) koja proizlazi iz većeg broja neadekvatnih mjera. U popisu konkretnih prijedloga izmjena i dopuna svaka od njih će biti taksativno navedena, ovdje navodimo samo par najeklatanijih primjera:

- a) Već spomenuta odredba iz članka 3., stavka 1., kojom su nelogično povezani visina imovinskog cenzusa i upis organizacije u Registar;
- b) Prekratak vakacijski rok za provedbu odredbe iz članka 4., stavak 1. o javnom objavljivanju financijskih i narativnih izvješća. Nužno je odrediti adekvatan rok za ostvarenja takvih zahtjeva koji se stavljaju pred OCD;
- c) Odredbu iz članka 5 kojom se zahtjeva obaveza svakoj organizaciji od općeg dobra da uvede sustav upravljanja kvalitetom. To smatramo ozbiljnim kršenjem unaranje autonomije organizacija civilnog društva i pokušajem neumjerene regulacije njihova rada. Smatramo kako je kvalitetno trošenje javnih sredstava već zajamčeno izuzetno zahtjevnim odredbama o izvještavanju koje se stavljaju pred buduće organizacije koje djeluju za opće dobro (članci 13. i 14.). Također, smatramo kako već izgrađeni sustav podnošenja izvještaja koji je obveza svih OCD-a tijekom/po završetku provedbe projekata/programa sasvim dovoljan za praćenje i evaluaciju rada pojedinog OCD-a.

Svakako smatramo kako je kvaliteta rada OCD-a u njihovom vlastitom interesu, ali držimo da je njihovo pravo da odluče o načinu na koji tu kvalitetu postižu. Isto tako dodajemo da standardi upravljanja i njegove kvalitete uglavnom proizlaze iz američke poslovne ekonomske teorije koja nipošto ne mora, a ponekad i ne smije biti oslonac djelovanju organizacija civilnog društva. Treba napomenuti da veliki broj organizacija civilnoga društva u Republici Hrvatskoj funkcionira na principu kolektivnog odlučivanja i upravljanja bez podjele standardiziranih struktura, a ostvaruju relevantne rezultate za razvoj civilnoga društva i suradnju sa tijelima javne uprave. Pored toga, ponuda sustava upravljanja kvalitetom u Republici Hrvatskoj iznimno je ograničena, a i OCD same često imaju sposobnost i potpunu autonomiju stvarati vlastite standarde i prakse.

Ad 6) Iako se u cijelom tekstu referiramo na Registar organizacija od općeg dobra, izražavamo nesuglasnost sa izgradnjom još jednog registra prema kojemu bi i organizacije civilnoga društva i tijela javne uprave imale neku vrste obveze registriranja i administriranja. Naime postojeći registar udruga može poslužiti kao baza kojemu se može na jednostavan i lako pretraživ način dodati određena struktura koja će naznačiti one organizacije koje djeluju za opće dobro.

2. Prijedlozi konkretnih promjena izmjena i dopuna teksta Nacrta te njihova obrazloženja

Prijedlog 1.

Predlaže se dopuna članka 2., stavka 2. na način da se u djelatnosti civilnoga društva koje se navode kao one koje potpadaju pod djelovanje za opće dobro izrijekom uvrsti 'promicanje i razvoj volonterstva'. Predlaže se i dopuna formulacije zaštita i promicanje prava manjina u *zaštita i promicanje prava manjinskih društvenih skupina*.

Obrazloženje

Usklađivanje sa Zakonom o volonterstvu (NN 58/2007), članak 2. stavak 1:

"Volontiranje se prepoznaje i promiče kao aktivnost od interesa za Republiku Hrvatsku koja dovodi do poboljšanja kvalitete života, do aktivnog uključivanja osoba u društvena zbivanja te do razvoja humanijega i ravnopravnijega demokratskog društva."

Prijedlog 2.

Predlaže se dopuna članka 2. uvrštavanjem novog stavka, po redoslijedu iza postojećeg stavka 2., u kojemu bi bile navedene korisničke skupine za koje se obavljaju djelatnosti nabrojane u stavku 2., pri čemu bi lista slijedila načelo otvorene liste po kojem je sastavljen stavak 2. (primjerice: mladi, pripadnici socijalno ugroženih i isključenih skupina, žene..).

Obrazloženje

Uvidom u članak 3. stavak 1. i 2. te Obrazloženje Nacrta prijedloga Zakona o organizacijama civilnog društva koje djeluju za opće dobro (u daljnjem tekstu: Obrazloženje odnosno Nacrt) uz članak 3., odlomak 2., vidljivo je da je jedan od predloženih kriterija za utvrđivanje je li pretežni statutarni cilj organizacije djelovanje na opće dobro i kriterij korisnika, uz kriterij djelatnosti. Smatramo da bi indikativno navođenje korisničkih skupina koje zakonodavac pritom ima u vidu dalo veću jasnoću zakonskom tekstu koja bi pridonijela razjašnjavanju legitimnih očekivanja koja od njega mogu imati adresati, što bi u praksi rezultiralo kvalitetnijom primjenom budućeg Zakona.

Isto tako, smatramo da time ne bi nastala kolizija s člankom 2. stavkom 1. koji kao sadržajni kriterij određuje da "korisnik takve djelatnosti nije unaprijed određen i može biti svatko", obzirom da bi i navedeni stavak mogao biti sastavljen u skladu s načelom otvorene liste.

Prijedlog 3.

Predlaže se izmjena članka 3., stavka 2. u dijelu koji glasi "(...) ako je obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva te sastavljanja i predaje financijskih izvještaja sukladno propisima o računovodstvu neprofitnih organizacija." odnosno njegova zamjena sljedećom formulacijom: "(...) ako vodi dvojno knjigovodstvo te sastavlja i predaje financijske izvještaje sukladno propisima o računovodstvu neprofitnih organizacija."

Predlaže se dopuna Objašnjenja uz članak 3., odlomak 1.

Obrazloženje

Prema Uredbi o računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 10/2008, u daljnjem tekstu Uredba) odnosno Izmjenama i dopunama Uredbe (NN 7/2009) u odjeljku Financijsko izvještavanje, u članku 15., stavku 1. predviđa se sljedeće:

„Ako je vrijednost imovine uzastopno u prethodne tri godine manja od 100.000,00 kuna na razini godine i godišnji prihod uzastopno u prethodne tri godine manji od 100.000,00 kuna na razini godine, neprofitna organizacija nije u obvezi vođenja dvojnog knjigovodstva i sastavljanja te predaje financijskih izvještaja propisanih člankom 65. ove Uredbe za sljedeću godinu.“

Smatramo da se propisivanjem statusa *obveznika vođenja dvojnog knjigovodstva te sastavljanja i predaje financijskih izvještaja sukladno propisima o računovodstvu neprofitnih organizacija* kao formalnog kriterija za ostvarivanje prava na status organizacije civilnog društva (u daljnjem tekstu: OCD ili organizacija) koja djeluje za opće dobro djeluje restriktivno na (uvjetno rečeno) manje OCD koje djeluju za opće dobro. Smatramo da činjenica da OCD koristi manje materijalnih sredstava za obavljanje djelatnosti za opće dobro nije nužno uzročno-posljedično povezana s kvalitetom i dosegom njezina rada. Smatramo da svrha i efikasnost primjene budućeg Zakona niti u jednoj točki ne bi došle u pitanje ukoliko bi se ovaj kriterij uredio na način da organizacijama koje koriste manje materijalnih sredstava u svome radu, a žele biti upisane u Registar, otvori mogućnost da bez obzira na činjenicu da temeljem navedenog stavka Uredbe nisu obvezne slijediti propisanu proceduru ipak odluče prilagoditi svoju računovodstvenu praksu standardima koje Uredba propisuje. Na taj bi im se način omogućilo da, uz poštivanje ostalih uvjeta koje predlaže Nacrt, steknu status organizacije civilnog društva koja djeluje na opće dobro. S druge strane, pitamo se zašto organizacije slabijeg financijskog i imovnog stanja koje nisu obveznice dvojnog knjigovodstva ne bi u konačnici mogle ostvariti status organizacija od općeg dobra ukoliko stvarno istome i doprinose.

Prijedlog 4.

Predlaže se dopuna članka 3., stavka 4. u dijelu koji glasi "(...) pravne osobe osnovane s ciljem zaštite interesa ili zadovoljavanja potreba svojih članova (...)", riječju "isključivim" te da nova formulacija glasi: "(...) pravne osobe osnovane s isključivim ciljem zaštite interesa ili zadovoljavanja potreba svojih članova (...)".

Pored toga, predlaže se i nadopuna formulacije u stavku 4. "(...)pravne osobe koje su osnovane posebnim zakonom ili uredbom(...)" u *pravne osobe koje su osnovane ili regulirane posebnim zakonom ili uredbom.*

Obrazloženje

U dijelu Nacrta pod nazivom "Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom te posljedice koje se donošenjem Zakona žele postići", odjeljak o kriterijima za dobivanje statusa stoji:

"(...) status nikako **ne mogu** steći političke stranke, vjerske zajednice, pravne osobe koje su osnovane isključivo radi zadovoljavanja potreba svojih članova (npr. sindikati, udruge poslodavaca, strukovna udruženja i sl.)".

Smatramo da je formulacija predložena u ovome dijelu Nacrta primjerenija, obzirom da svaka organizacija civilnog društva među ostalim nastoji djelovati i u cilju zaštite interesa ili zadovoljavanja potreba svojih članova. Smatramo da se pri razlučivanju udruženja građana osnovanih s isključivim ciljem zadovoljavanja potreba vlastitih članova od "OCD-ova koje djeluju na opće dobro" status određene organizacije treba procjenjivati na pojedinačnoj osnovi korištenjem diskrecijskog prava opisanog u članku 3., stavku 2., odmjeravajući pritom koja od interesnih skupina – članovi organizacije ili korisnici djelatnosti koje organizacija obavlja – u radu organizacije dobivaju primat.

Smatramo da organizacije osnovane ili regulirane posebnim zakonom ili uredbom ne mogu pripadati organizacijama od općeg dobra jer se nalaze u posve drugačijem statusu s obzirom na izdvajanja državnih proračunskih sredstava za njihovo djelovanje.

Prijedlog 5.

Predlaže se dopuna Objašnjenja uz članak 4., stavke 2. i 4., u smislu preciziranja službenih glasila koja će biti priznata kao relevantni javni izvor.

Obrazloženje

Stavak 1. ovog članka propisuje da OCD mora "provoditi djelatnosti za opće dobro i učiniti javnosti dostupna narativna i financijska izvješća o radu najmanje dvije godine zaredom prije podnošenja zahtjeva za upis u Registar." Obzirom da je vakacijski rok člankom 21. predviđa da sve odredbe budućeg Zakona stupe na snagu 8 dana od objave, a članak 4. podrazumijeva retroaktivnu primjenu unatrag 2 godine vidimo potrebu da se detaljnije pojasni koji će sve informacijski kanali biti priznati kao relevantni za prenošenje spomenutih izvješća jednom kada

budući Zakon stupi na snagu. Nakon preciziranja službenih glasila koja mogu poslužiti kao instrument javne diseminacije izvještaja, **snažno preporučujemo** ponovno savjetovanje o adekvatnom vakacijskom roku koji će omogućiti organizacijama koje se žele kandidirati za upis u registar adekvatno vrijeme za pripremu ispunjavanja u zakonu propisanih uvjeta. Držimo to iznimno bitnim preduvjetom za strateški razvoj velikog broj organizacija civilnog društva jer će realno tek nakon usvajanja završnog teksta prijedloga zakona u Hrvatskom saboru biti u mogućnosti procijeniti razinu obaveza koje upis Registar od njih zahtjeva (zbog ranije spomenutih administrativnih kriterija) te procijeniti svoje kapacitete da svoj organizacijski razvoj podrede istima i na njih na adekvatan način odgovore.

Prijedlog 6.

Predlaže se dopuna članka 6., stavka 3. u dijelu koji glasi "Država i jedinice lokalne samouprave će poticati i podupirati rad organizacija koje djeluju za opće dobro raspisivanjem natječaja...", riječima "i područne (regionalne)", te da nova formulacija glasi: "Država i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave će poticati i podupirati rad organizacija koje djeluju za opće dobro raspisivanjem natječaja (...)"

Obrazloženje

Prema Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 106/03, 129/05, 109/07, 125/08), članak 20., županije su određene kao jedinice područne (regionalne) samouprave koje obavljaju poslove od područnog (regionalnog) značaja što učestalo obuhvaća i suradnju s OCD-ima te provođenje javnih natječaja za financiranje programa i projekata OCD-a.

Prijedlog 7.

Predlaže se brisanje 4. alineje, članka 5. koja glasi: " - načela provedbe sustava osiguranja kvalitete djelovanja za neprofitne organizacije"

Obrazloženje

Smatramo kako sustav izvještavanja propisan člankom 13., kao i već postojeći sustav podnošenja narativnih financijskih izvješća za sve projektne i programske potpore koje organizacije civilnog društva koriste, predstavlja sasvim adekvatnu osnovu za evaluaciju kvalitete njihovog rada i postignutih rezultata. Ovu odredbu smatramo kontraproduktivnom i nepotrebnom jer vjerujemo da organizacije civilnog društva trebaju imati autonomiju da svoje unutarnje funkcioniranje urede prema nahodjenju njihovih članova. Takva autonomija (jasno određena okvirom Zakona o udrugama – NN 2001/88), koja može biti poligon za stvaranje najrazličitijih modela upravljanja,

često je izvor bitne socijalne inovacije te kao takva ne mora biti prepreka u postizanju kvalitetnih rezultata u radu udruge, kao niti demokratičnosti i transparentnosti njenog funkcioniranja. Udruge treba poticati na postizanje izvrsnosti, ali treba uvažiti princip **ekvifinaliteta**: mogućnosti da do istog cilja razni akteri dolaze različitim putevima/postupcima.

Prijedlog 8.

Predlaže se dopuna Objašnjenja uz članak 8. stavak 2., posljednje dvije alineje, u smislu pobližeg opisa vrste dokaza koje će nadležno tijelo moći zatražiti od pravne osobe koja želi steći status OCD koja djeluje za opće dobro (posljednja alineja povezana s Prijedlogom 5.).

Objašnjenje

Naglašavamo činjenicu da ovaj prijedlog dotiče i stavka 2., članka 3. koji daje široko diskrecijsko pravo tijelu nadležnom za vođenje Registra te da je jasnoća budućeg Zakona u odredbama koje reguliraju obuhvat ovog prava tim više od iznimne važnosti. Prilikom izrade prijedloga dopune ovog članka, kao i u slučaju vezanom za prijedlog broj 5, **snažno preporučujemo dodatno savjetovanje** sa zainteresiranom javnošću o vrsti, prirodi i načinu predaje dokaza da je pravna osoba aktivnosti za opće dobro provodila kontinuirano najmanje dvije godine prije podnošenja zahtjeva za upis u Registar.

Prijedlog 9.

Iz članka 16., stavka 1., alineje 1. i 2. brisati referencu na stavak 2. u članku 5.

Izmijeniti raspon iznosa novčane kazne u stavku 4. koji se odnosi na odgovorne osobe pravne osobe iz "500,00 do 3.000,00 kuna" u "500,00 do 1.500,00 kuna" kako bi se raspone iznosa novčanih kazni iz stavaka 2. i 4. učinilo proporcionalnim rasponima iznosa novčanih kazni iz članaka 1. i 3. (omjer 1:10 u odnosu odgovorne fizičke osobe naspram odgovorne pravne osobe).

3. Ostalo

Prijedlog 9.

Predlažemo da se u tekstu Nacrta uskladi terminologija koja se koristi kada se govori o nazivu i statusu adresata, obzirom da se u različitim člancima naizmjenice spominju sljedeći izrazi: "organizacije civilnog društva koje djeluju za opće dobro", "organizacije (koje djeluju) za opće

dobro" i "pravne osobe koje djeluju za opće dobro" (primjerice: naziv Nacrta prijedloga Zakona vs. naziv članka 3. vs. naziv članka 7).

Prijedlog 10.

Vezano za **nadležno tijelo iz članka 7.** koje provodi postupak povodom zahtjeva za upis u Registar organizacija koje djeluju za opće dobro (u daljnjem tekstu: Registar), kao i postupak naknadne provjere ispunjavanja uvjeta za održavanje statusa organizacije koja djeluje za opće dobro Mreža mladih Hrvatske predlaže izgradnju modela koji će obuhvaćati:

a.) Centralizirani princip – smatramo da postupak upisa u Registar, kao i njegova vođenja te postupak provjere statusa u njega upisanih organizacija, treba provoditi jedno tijelo državne uprave. Vjerujemo da bi se tim u većoj mjeri postigla jednakost u postupanju te ujednačenost u ocjenjivanju zahtjeva za upis te vrednovanje prilikom ponovnih provjera statusa organizacije;

b.) Formiranje mješovitih ocjenjivačkih komisija – takve komisije držimo iznimno vrijednima u procesu odlučivanja o statusu organizacije civilnog društva koja djeluje za opće dobro. Njezin sastav bi na primjer mogao obuhvaćati predstavnike nadležnog tijela, tijela državne uprave koje je resorno za područje rada organizacije kandidatkinje, tijela lokalne/područne samouprave koje je resorno za njeno područje rada te stručnjake iz civilnog društva.

c.) Učešće stručnjaka iz organizacija civilnog društva – s ciljem boljeg ostvarivanja ciljeva i svrha ovog zakonskog rješenja, predlažemo sudjelovanje stručnjaka iz civilnog društva u radu ocjenjivačkih komisija prilikom vrednovanja zahtjeva za upisom i postupka ponovne procjene statusa organizacija upisanih u Registar.

d.) Uvođenje rigoroznih odredbi o sukobu interesa – nadovezano na točku c), svjesni velikog prostora za pojavu sukoba interesa, predlažemo uvođenje strogih odredbi o sukobu interesa, kojim bi se prvenstveno regulirao rad stručnjaka iz civilnog društva u ocjenjivačkim komisijama. Predlažemo sljedeću formulaciju:

„ (1) U radu ocjenjivačke komisije ne može sudjelovati osoba koja je osobno zainteresirana za dobrobit organizacije koja zahtjeva upis u Registar organizacija koje djeluju za opće dobro i/ili organizacije čije se pravo da bude upisana u Registar uslijed prijavljenih statutarnih promjena, ponovno utvrđuje.

---

(2) Smatra se da je osoba neposredno osobno zainteresirana za dobrobit organizacije ako je njezin zaposlenik ili suradnik, njezin član ili sudjeluje u radu njezinih upravnih tijela.

(3) Osoba je osobno zainteresirana i ukoliko je član, zaposlenik, suradnik ili dio upravne strukture organizacije koja je dio veće mreže/koalicije organizacija, o čijem se upisu u Registar/ponovnoj procjeni statusa odlučuje. Osoba je također osobno zainteresirana i ukoliko je član, zaposlenik, suradnik ili dio upravne strukture takve mreže/koalicije organizacija u situaciji kad se odlučuje o upisu u Registar ili ponovnoj procjeni statusa organizacije koja je članica spomenute mreže ili koalicije organizacija.“

Također, kao i u prethodnim slučajevima, nakon što Zakonodavac predloži tijelo koje bi trebalo biti nadležno za provedbu i administriranje Registra, kao i njegovo unutarnje funkcioniranje, snažno preporučujemo dodatne konzultacije sa zainteresiranom javnošću.

Komentare sastavile/i: Emina Bužinkić, Nikola Buković, Katarina Pavić, Ivana Kordić, Cvijeta Senta, Ante Martić